

Оксана ЦЮНЯК

доктор педагогічних наук, доцент,

професор кафедри педагогіки початкової освіти

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Нині інформаційно-комунікаційні технології проникають в усі сфери життя людини, тому виникає потреба у підготовці фахівців, котрі будуть здатні швидко адаптуватися до постійно зростаючих вимог інформаційного суспільства. Наукові розвідки дають підстави стверджувати, що використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій виступає невід'ємною складовою якісної професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах модернізації освіти. Саме тому, необхідно забезпечити перехід до нового рівня професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у закладах вищої освіти на основі інформаційно-комунікаційних технологій (забезпечення закладів вищої освіти комп'ютерами, підключення їх до мережі Інтернет, розробка електронних програм тощо). Особливої актуальності набуває проблема професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи відповідно до оновленого Державного стандарту початкової освіти (2018), Концепції Нової української школи (2016).

Концепцією НУШ визначено формулу Нової школи, а саме «Наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі та управлінні закладами освіти і системою освіти має стати інструментом забезпечення успіху Нової української школи [2, с. 8].

Цікавими є міркування авторів рекомендацій UNESCO, котрі стверджують, що: «Інформаційно-комунікаційні технології – це інструмент для того, щоб ввести майбутнє в школу сьогодні» [1, с. 212].

Британська енциклопедія Hutchinson Encyclopedia визначає інформаційно-комунікаційні технології як «...спільне поняття, що охоплює різноманітні технології, пов'язані з обробкою та передачею інформації, а саме: комп'ютерні, телекомунікаційні та мікроелектроніку» [5].

Нам імпонує визначення, подане В. Шакоцьком, що інформаційно-комунікаційні технології навчання (ІКТН) – це сукупність методів і технічних засобів застосування інформаційних технологій на основі комп'ютерних мереж і засобів зв'язку для забезпечення ефективного процесу навчання [3, с. 8]. Серед засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій виділяють: мультимедійні системи (мультимедійні проектори, мультимедійні дошки, комп'ютерно-лінгафонні засоби), комп'ютер (апаратне забезпечення; програмне забезпечення (ПЗ): системне ПЗ, прикладне ПЗ, педагогічні програмні засоби), засоби комунікацій (засоби локальної мережі, засоби глобальної мережі) [Там само, с. 36].

Вважаємо, що необхідним атрибутом освітнього простору закладів вищої освіти є наявність сучасної техніки, комп'ютерних класів, програмового забезпечення, вільної WI-FI зони, електронних навчальних ресурсів тощо. Звичним явищем у більшості закладів вищої освіти України стали університетські репозитарії, електронні хрестоматії, електронні наукові журнали, електронні методичні кабінети. Зазначимо, що в освітньому процесі у ЗВО часто використовують хмарні технології, які надають користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів сервера і використання програмного забезпечення як онлайн-сервісу на основі потужності віддаленого сервера. Для ефективної інформаційної підтримки студентів заочної форми навчання, як і тих, хто навчається за індивідуальним графіком, створюються абонементи відділу дистанційної освіти, оснащені сучасною комп'ютерною і телекомунікаційною технікою та найбільш повним асортиментом електронних навчальних матеріалів. За допомогою сучасних мережевих технологій у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи з'являється можливість звертатися до віддалених освітніх ресурсів у режимі онлайн. Часто

у ЗВО практикують проведення міських, регіональних, Всеукраїнських та Міжнародних конференцій, семінарів, конкурсів наукових студентських робіт у режимі онлайн спілкування. Окрім того, використовуються соціальні мережі як додаткові засоби інформаційної взаємодії, спілкування у наукових групах за інтересами, обговорення навчальних і наукових проблем у чаті. Беззаперечно, що це розширює інформаційний освітній простір закладу вищої освіти і сприяє забезпеченню якості вищої освіти. Як показує досвід, у сучасних умовах існує потреба отримання вищої освіти дистанційно, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Це викликано необхідністю навчатися в умовах карантинних обмежень зумовлених поширенням коронавірусної інфекції COVID-19. Цілком логічним є те, що впровадження дистанційних технологій у освітній процес спрямоване на глибше розуміння навчального матеріалу; формування таких компетенцій, як: комунікативні (безпосереднє спілкування за допомогою засобів Інтернет мережі), інформаційні (пошук інформації з різних джерел та можливість її критичного осмислення), самоосвіти (уміння навчатись самостійно). Окрім того, дистанційне навчання виконує й виховну функцію – сприяє формуванню провідних якостей особистості, таких як: активність, самостійність, самовдосконалення, творчість [4].

Варто зазначити, що майбутніх учителів початкової школи цікавлять сервіси Kahoot (<https://kahoot.com>) та Factile (<https://www.playfactile.com>). Студенти відзначили зручний інтерфейс даних сервісів та широкий спектр можливостей для створення вікторин. Із захопленням здобувачі вищої освіти використовують програми для зчитування QR-кодів (від англ. quick response – швидкий відгук) – двовимірних штрих-кодів, що дозволяє кодувати певну інформацію (текст, чи веб-посилання тощо). Окрім того, в спеціальних програмах та онлайн-сервісах вони мають можливість самостійно створювати ці коди й на практиці їх використовувати з метою оптимізації освітнього процесу. Слід зазначити, що розроблені в процесі різних видів педагогічної практики навчальні відеоролики, фільми, відеоматеріали студенти зберігають на записуваних (CD-R) або перезаписуваних (CD-RW) компакт-дисках.

Підсумовуючи вище зазначене, можна зробити висновок, що інформаційно-комунікаційні технології повинні стати невід'ємною частиною цілісного освітнього процесу підготовки майбутніх учителів початкової школи. Вважаємо, що необхідно створювати у закладах вищої освіти інформаційно-педагогічне середовища, спрямоване на формування інформаційної компетентності майбутніх учителів початкової школи; активно залучати здобувачів вищої освіти до діяльності в інформаційно-педагогічному середовищі з метою формування у них позитивної мотивації та методичного досвіду раціонального використання ІКТ у професійно-методичній діяльності; удосконалювати зміст, форми, методи і прийоми, навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Література

1. Информатика в начальном образовании: Рекомендации ЮНЕСКО. Информатика и образование : прилож. к журналу «Информатика в младших классах». 1999. № 2. 96 с.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
3. Шакотько В. В. Методика використання ІКТ у початковій школі : навч.-метод. посіб. Київ : Комп'ютер, 2008. 128 с.
4. Цюняк О.П. Система професійної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності. Дис. докт. пед. наук. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ. 2020. 517 с.
5. Hutchinson Encyclopedia. Helicon Publishing LTD. 2000. URL : <http://www.tiscali.co.uk/reference/dictionaries/computers/data/m0025613.html>.